

ภาวะผู้นำทางการเมืองตามหลักพุทธธรรมของผู้ปกครองท้องถิ่นในตำบลป่าเมต อำเภ
เมืองแพร่ จังหวัดแพร่

A POLITICAL LEADERSHIP BASED ON BUDDHADHAMMA PRINCIPLE OF LOCAL
GOVERNOR IN PAMACT SUB-DISTRICT, MUANG PHRAE DISTRICT, PHRAE PROVINCE

พระเมธี สิริปณโณ PhraMaytee Siripaño

พระครูโสภณกิตติบัณฑิต Phrakru Saponkittibundit

สายันห์ อินันใจ Sayan Innunjai

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่

Maytee0278@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำทางการเมืองตามหลักพุทธธรรม
ของผู้ปกครองท้องถิ่นในตำบลป่าเมต อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง
หลักอิทธิบาท 4 กับภาวะผู้นำทางการเมืองตามหลักพุทธธรรมของผู้ปกครองท้องถิ่นในตำบลป่าเมต
อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ 3) เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับภาวะผู้นำทาง
การเมืองตามหลักพุทธธรรมของผู้ปกครองท้องถิ่นในตำบลป่าเมต อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่
การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาวิธี ได้แก่ โดยการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจจาก
แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ
วิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และระเบียบวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการสัมภาษณ์
เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท ผลการวิจัยพบว่า

1) ภาวะผู้นำทางการเมืองตามหลักพุทธธรรมของผู้ปกครองท้องถิ่นในตำบลป่าเมต อำเภอเมือง
แพร่ จังหวัดแพร่ ตามหลักอิทธิบาท 4 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.99$)

2) ความสัมพันธ์ระหว่างหลักอิทธิบาท 4 กับภาวะผู้นำทางการเมืองตามหลักพุทธธรรมของ
ผู้ปกครองท้องถิ่นในตำบลป่าเมต อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกใน
ระดับสูงมาก ($r = .947^{**}$)

3) ปัญหาอุปสรรค ได้แก่ ผู้ปกครองท้องถิ่นที่ยังไม่มีการพัฒนาที่ตรงตามหน้าที่การทำงานยังขาดการวางแผนร่วมกับประชาชนในการพัฒนาชุมชน และยังขาดความหนักแน่นในการตัดสินใจแก้ไขปัญหา ข้อเสนอแนะ ได้แก่ ผู้ปกครองท้องถิ่นที่ควรศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของผู้นำชุมชน เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนการพัฒนาชุมชน รับฟังความคิดเห็นจากผู้อื่น เพื่อช่วยในการตัดสินใจแก้ไขปัญหา

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำ ; หลักพุทธธรรม ; ผู้ปกครองท้องถิ่นตำบลป่าเมต

Abstract

The objectives of this article were 1) to study the level of political leadership in accordance with the Buddhist principles of local rulers in PaMat Sub-district. Muang Phrae District, Phrae Province 2) to study the relationship between the principles of power and political leadership according to Buddhist principles of local rulers in PaMat Subdistrict. Muang Phrae District, Phrae Province and 3) to study the problems, obstacles and suggestions on political leadership according to the Buddhist principles of local rulers in PaMat Sub-District. Muang Phrae District, Phrae Province. This research was an integrated research method by quantitative research used The survey research method from questionnaires. The data were analyzed by using the program to find the average value, standard deviation and analyzing the Pearson correlation coefficient and qualitative research regulations used an in-depth interview method with key informants. It used contextual content analysis techniques. The results showed that.

1) Political leadership according to the Buddhist principles of the local rulers in PaMat Sub-district Muang Phrae District, Phrae Province according to IddhibadaIV principle, overall were at a high level ($\bar{x}$ = 3.99).

2) The relationship between the IddhibadaIV principles of power and political leadership according to Buddhist principles of local rulers in PaMat Sub-district

Mueang Phrae District, Phrae Province overall, there was a very high positive correlation ($r = .947^{**}$).

3) The obstacle and the problem as the rulers was not in their duty continuously, developed, The public planning with people in community development had little bit and the area development way not covered. Sugestious; the rulers should be forther knowledge about duty of community lerder, providing people come to partiqipate in planning in community development and do got the puclic hearing for helping in decision making in solving the problems of the local area.

Keywords: leadership ; Buddhamma principles ; Local governors in Pamat Sub-District

บทนำ

การพัฒนาชุมชนที่ประสบความสำเร็จจะต้องมีกระบวนการพัฒนาชุมชนโดยผู้นำต้องมีบทบาทพื้นฐานสำคัญ 4 ประการ คือ (1) การกำหนดทิศทาง (Path Finding) เป็นการกำหนดทิศทางขององค์กรให้เป็นไปตามวิสัยทัศน์ที่ได้วางไว้ (2) การจัดการระบบการทำงาน (Alignment) (3) การมอบอำนาจ (Empowerment) เป็นการมอบหมายอำนาจความรับผิดชอบให้แก่บุคคลที่เหมาะสมเพื่อให้การทำงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ (4) แบบอย่างการเป็นผู้นำ (Modeling) ทำให้เห็นว่าผู้นำมีบทบาทที่ชัดเจนในการทำให้ชุมชนเกิดการเปลี่ยนแปลงไปสู่ความยั่งยืน เป็นตัวอย่างให้ชุมชนอื่น ๆ ได้ศึกษาเพื่อนำความสำเร็จจากการพัฒนาที่มาจากผู้นำไปประยุกต์ใช้กับชุมชน แต่ในขณะเดียวกันต้องได้รับความร่วมมือของคนในชุมชนที่จะต้องให้ความสำคัญ และรับรู้ปัญหาที่กำลังเกิดขึ้นกับชุมชน เพราะปัญหาชุมชนไม่ได้เกิดขึ้นจากคนเพียงคนเดียว ทุก ๆ คนทำให้เกิดขึ้นก็ต้องช่วยกันคิดหาทางแก้พร้อม ๆ กันต่อไป (จักรี ศรีจารุเมธีฐาน และพระณัด วฑฒโน, 2561 : 537) การพัฒนาชุมชนให้ประสบความสำเร็จต้องอาศัยผู้นำที่มีบทบาทในการเป็นคนกำหนดทิศทางการทำงาน การวางแผนที่เป็นระบบ การมอบหมายงานที่ตรงความสามารถ และการทำงานด้วยความตั้งใจ โดยอาศัยความร่วมมือจากประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานพัฒนาชุมชน

จากการเปลี่ยนแปลงทางการบริหารท้องถิ่นในปัจจุบันนี้ ทำให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านไม่ได้มีความเป็นอิสระ และไม่ได้เป็นองค์กรปกครองตนเองของประชาชนตามวิถีทางของระบอบประชาธิปไตย

สมัยใหม่อย่างไรก็ตามในท้องที่ต่าง ๆ ทั้งทั้งประเทศไทยนั้นปรากฏว่ามีบรรดาผู้มีอำนาจของชุมชนอยู่ แล้วตามธรรมชาติบรรดาผู้นำเหล่านี้เรียกว่าผู้นำตามธรรมชาติ หรือผู้นำที่ไม่ได้เป็นทางการ (Informal Leader) อาทิ เช่น ผู้นำของชนเผ่า หัวหน้ากลุ่มเครือญาติ บรรดาผู้อาวุโส ผู้นำทางสังคม หรือนักปราชญ์ชาวบ้าน คหบดี หรือเศรษฐีท้องถิ่น บรรดานักเลงโต รวมทั้งเจ้าพ่อท้องถิ่น เป็นต้น ในขณะที่ผู้นำที่เป็นทางการคือ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มีพัฒนาการควบคู่ไปกับพัฒนาการของรัฐฝ่ายผู้นำที่ไม่เป็นทางการกลับมีพัฒนาการควบคู่ไปกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม กล่าวคือ การขยาย บทบาทของหน่วยงานของรัฐในท้องที่ส่งผลให้กำนันผู้ใหญ่บ้านมีภารกิจเพิ่มมากขึ้น (วัชรพงษ์ หนูชัย และคณะ, 2558 : 85) ปัจจัยสำคัญที่สุดก็คือ ผู้นำ ถ้าองค์การใดได้ผู้นำที่มีประสิทธิภาพก็จะสามารถ สั่งการและใช้อิทธิพลต่อได้บังคับบัญชาให้ปฏิบัติงาน ตลอดจนทำกิจกรรมต่าง ๆ ในองค์การให้สำเร็จ ลุล่วงไปได้ด้วยดี แต่ในทางตรงกันข้ามถ้าองค์การใดได้ผู้นำที่ไม่มีประสิทธิภาพ ก็จะไม่สามารถสั่งการ และใช้อิทธิพลต่อผู้ใต้บังคับบัญชาให้เชื่อฟังและปฏิบัติตามคำสั่ง ยังเป็นการขาดความเชื่อมั่น ทำลายขวัญของผู้ใต้บังคับบัญชาที่มีต่อผู้นำ ซึ่งจะเป็ผลทำให้การปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ ในองค์การประสบ ความล้มเหลว ฉะนั้น องค์การใดจะพัฒนาหรือไม่พัฒนาก็ต้องขึ้นอยู่กับผู้นำเป็นสำคัญ ถ้าผู้นำสามารถ บริหารปกครองโดยชอบธรรม มีความสามารถในการประยุกต์หลักธรรมในทางพระพุทธศาสนาไปใช้ ในการทำงานได้ก็สามารถที่จะทำให้้องค์กรนั้น ๆ พัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (นิตยา กัน ยะมี, 2560 : 8) ผู้นำเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการบริหารจัดการองค์กรต่าง ๆ ให้ประสบ ความสำเร็จ โดยเฉพาะผู้นำที่มีความสามารถในการบังคับบัญชาให้ผู้ปฏิบัติตามด้วยความเต็มใจ การทำงานร่วมกับองค์ปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม กล่าวคือ การขยายบทบาทของหน่วยงานของรัฐในท้องที่ส่งผลให้กำนันผู้ใหญ่บ้านมีภารกิจเพิ่มมากขึ้น

ตำบลป่าเมตต์ อำเภอมืองแพร่ จังหวัดแพร่ แบ่งเขตการปกครอง ออกเป็น 15 หมู่บ้าน แต่ใน สภาพปัจจุบัน พบว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้านยังมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงไม่เพียงพอ จากการที่มีกำนัน ผู้ใหญ่บ้านจำนวนมาก และบางคนยังขาดความมีวุฒิภาวะทางอารมณ์ การตัดสินใจปัญหายังไม่ เต็มขาดต่าง ๆ การปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ที่บีบคั้นยังไม่ดีพอ ความรู้ความสามารถในการปกครอง ยังมีไม่มากเท่าที่ควร ทำให้การบริหารจัดการ และการประสานงานกับหน่วยงานของรัฐยังไม่ดีพอ มีการสร้างความสัมพันธ์กับประชาชนบางกลุ่มในชุมชนน้อย ทำให้การขอความร่วมมือในการดำเนิน กิจกรรมต่าง ๆ ภายในชุมชนเป็นไปได้น้อย ยังขาดการพัฒนาด้านวิสัยทัศน์ในการพัฒนาชุมชน และ

ยังขาดการนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในการปฏิบัติงาน ผู้นำท้องที่บางคนปฏิบัติหน้าที่ยังไม่เต็ม
ความสามารถ ยังขาดแรงจูงใจในการทำหน้าที่ผู้นำชุมชน และทีมงานที่ให้การสนับสนุนในการทำงาน
ยังมีความสามารถไม่มากพอ ส่งผลให้ประชาชนมีความเคารพ และความศรัทธาในผู้นำน้อยกว่าที่ควร
และไม่สามารถจูงใจราษฎรในการสร้างความร่วมมือกันพัฒนาชุมชนได้เต็มที่ (Kongpian, T. Warin,
2018 : 20)

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับ เรื่องภาวะผู้นำทางการเมือง
ตามหลักพุทธธรรมของผู้ปกครองส่วนท้องถิ่นในตำบลป่าเมต อำเภอมืองแพร์ จังหวัดแพร่ ในการ
พัฒนาชุมชนของตนเองโดยให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมทางสังคมของแต่ละชุมชนของตนเอง และเพื่อให้
เกิดความรักและสามัคคี และนำพาชุมชน สังคม ไปสู่ความสุขในการดำเนินชีวิต และนำไปใช้ให้เกิด
ประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพในองค์การหรือท้องที่ต่าง ๆ และยังสามารถนำมาประยุกต์ใช้ใน
สังคมไทยในปัจจุบันและเป็นบรรทัดฐานในการเลือกผู้นำได้เป็นอย่างดีต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำทางการเมืองตามหลักพุทธธรรมของผู้ปกครองท้องถิ่นในตำบลป่า
เมต อำเภอมืองแพร์ จังหวัดแพร่
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักอิทธิบาท 4 กับภาวะผู้นำทางการเมืองตามหลักพุทธ
ธรรมของผู้ปกครองท้องถิ่นในตำบลป่าเมต อำเภอมืองแพร์ จังหวัดแพร่
3. เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางการเมืองตามหลักพุทธ
ธรรมของผู้ปกครองท้องถิ่นในตำบลป่าเมต อำเภอมืองแพร์ จังหวัดแพร่

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) กล่าวคือ โดยการ
วิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) จาก
แบบสอบถาม (Questionnaire) และระเบียบวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้วิธีการ
สัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants)

1. การวิจัยเชิงปริมาณ กำหนดกลุ่มตัวอย่างจากประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ตำบลป่าแมต อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 9,834 คน (เทศบาลตำบลป่าแมต, ออนไลน์) กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างจากสูตรของ Taro Yamane จำนวน 384 คน ซึ่งใช้ระดับความคลาดเคลื่อนที่ 0.05 (วิลลักษ์ สุขสวัสดิ์, 2561 : 76) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์หาค่าค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างหลักอิทธิบาท 4 กับภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้ปกครองท้องถิ่นในตำบลป่าแมต อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ทำการวิเคราะห์ด้วยการหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรว่ามีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันหรือไม่ โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

3. การวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 9 รูป/คน และใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบทนำเสนอเป็นความเรียง

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1. ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางการเมืองตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้ปกครองท้องถิ่นในตำบลป่าแมต อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.99$, S.D. = 0.57)

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของภาวะผู้นำทางการเมืองตามหลักพุทธธรรมของผู้ปกครองท้องถิ่นในตำบลป่าแมต อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ โดยภาพรวม

ภาวะผู้นำทางการเมืองตามหลักพุทธธรรมของผู้ปกครอง ท้องที่ในตำบลป่าเมต อำเภอมืองแพร่ จังหวัดแพร่	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1 ด้านฉันทะ (ความพอใจ)	4.01	0.69	มาก
2 ด้านวิริยะ (ความเพียร)	3.94	0.60	มาก
3 ด้านจิตตะ (ความคิด)	4.00	0.62	มาก
4 ด้านวิมังสา (ความไตร่ตรอง)	4.02	0.61	มาก
ภาพรวม	3.99	0.57	มาก

เมื่อพิจารณารายละเอียดเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย รูปแบบที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ด้านวิมังสา (ความไตร่ตรอง) มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.02$, S.D. = 0.61) รองลงมา ได้แก่ ด้านฉันทะ (ความพอใจ) มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.01$, S.D. = 0.64) และด้านจิตตะ (ความคิด) มีความคิดเห็นในระดับมาก ($\bar{x} = 4.00$, S.D. = 0.62) น้อยที่สุด ได้แก่ ด้านวิริยะ (ความเพียร) มีความคิดเห็นในระดับมาก ($\bar{x} = 3.94$, S.D. = 0.60) ตามลำดับ

วัตถุประสงค์ที่ 2. ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างหลักอิทธิบาท 4 กับภาวะผู้นำทางการเมืองตามหลักพุทธธรรมของผู้ปกครองท้องที่ในตำบลป่าเมต อำเภอมืองแพร่ จังหวัดแพร่ โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงมาก ($r = .947^{**}$) พบว่า หลักอิทธิบาท 4 กับภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้ปกครองท้องที่ในตำบลป่าเมต อำเภอมืองแพร่ จังหวัดแพร่ มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ตารางที่ 2 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างหลักอิทธิบาท 4 กับภาวะผู้นำทางการเมืองตามหลักพุทธธรรม
 ของผู้ปกครองท้องถิ่นในตำบลป่าเมต อำเภอมืองแพร่ จังหวัดแพร่

ค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์	ภาวะผู้นำ ทางการเมือง ของ ผู้ปกครอง ท้องถิ่น	ตัวแปรตาม			
		ด้านรูปแบบ สั่งการ	ด้านรูปแบบ ขายความคิด	ด้านรูปแบบมี ส่วนร่วม	ด้านรูปแบบ มอบหมายงาน
ตัวแปรต้น					
อิทธิบาท 4	.947**	.914**	.910**	.841**	.841**
ด้านฉันทะ	.867**	.843**	.840**	.777**	.749**
ด้านวิริยะ	.859**	.840**	.833**	.763**	.742**
ด้านจิตตะ	.882**	.844**	.840**	.772**	.811**
ด้านวิมังสา	.904**	.861**	.861**	.808**	.818**

จากตาราง พบว่า หลักอิทธิบาท 4 มีความสัมพันธ์กับภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้ปกครอง
 ท้องถิ่นในตำบลป่าเมต อำเภอมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01
 โดยมีความสัมพันธ์สูงมาก กล่าวคือ เมื่อการบูรณาการหลักอิทธิบาท 4 กับภาวะผู้นำทางการเมืองของ
 ผู้ปกครองท้องถิ่นในตำบลป่าเมต อำเภอมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ส่งผลให้ผู้ปกครองท้องถิ่นสามารถปฏิบัติ
 หน้าที่ได้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

วัตถุประสงค์ที่ 3. ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางการเมืองตาม
 หลักพุทธธรรมของผู้ปกครองท้องถิ่นในตำบลป่าเมต อำเภอมืองแพร่ จังหวัดแพร่ พบว่า
 (1) ผู้ปกครองท้องถิ่นยังไม่ได้ได้รับการพัฒนาที่ตรงตามหน้าที่การงาน และยังไม่สามารถให้ความแนะนำ
 ในการแก้ไขปัญหาเวลาที่ประชาชนในชุมชนเกิดปัญหา (2) ผู้ปกครองท้องถิ่นยังขาดทีมงานที่มี
 ความสามารถหลายด้านในการให้คำปรึกษา การแบ่งงานกันทำยังไม่มีชัดเจน การทำงานบางครั้ง
 เป็นการแก้ไขเฉพาะหน้า และยังไม่มีการวางแผนในการทำงานที่เป็นระเบียบ (3) การบริหารจัดการ
 งบประมาณของรัฐยังไม่ทั่วถึงแก่ชุมชนมากเท่าที่ควร ยังขาดการวางแผนการทํากิจกรรมร่วมกับชุมชน

ในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกัน เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาชุมชน (4) การปกครองดูแลชุมชน
ยังไม่มีมาตรการที่แน่นอนเป็นลายลักษณ์อักษร ยังไม่มีกฎระเบียบที่ใช้ในการดูแลความเรียบร้อย
ภายในชุมชน ยังมีความขัดแย้งในหน้าที่การทำงานบางสิ่งบางอย่างระหว่างผู้ปกครองท้องถิ่นกับ
ผู้บริหารท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะ พบว่า (1) ผู้ปกครองท้องถิ่นควรศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการทำงานใน
หน้าที่ของตนเอง และสามารถให้ความรู้แก่ประชาชนในชุมชนได้ เพื่อพัฒนาความเป็นอยู่ของ
ประชาชนในชุมชนให้ดียิ่งขึ้น (2) ผู้ปกครองท้องถิ่นควรมีความกล้าในการเปลี่ยนแปลงตนเอง เพื่อเป็น
แบบอย่างที่ดี ทำงานมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ให้เกียรติซึ่งกัน
และกัน และเพื่อปกป้องคุ้มครองให้ประชาชนให้อยู่ดีมีสุข ให้ความปลอดภัย (3) ผู้ปกครองท้องถิ่น
ควรมีการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ มีการทำงานที่ยืดหยุ่น มีทีมงานที่มีความสามารถหลากหลาย
รับฟังความคิดเห็นจากคนที่มีประสบการณ์ และมีความรู้ความสามารถ (4) ผู้ปกครองท้องถิ่นควรจัด
ประชุมให้บ่อยครั้ง เพื่อรับฟังปัญหา และหาแนวทางแก้ไขร่วมกัน สร้างแนวทางปฏิบัติร่วมกันระหว่าง
ผู้นำกับประชาชนในชุมชน โดยมีการทำหลักฐานเป็นลายลักษณ์อักษรเกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติ

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า ภาวะผู้นำทางการเมืองตามหลักอิทธิบาท 4 ของ
ผู้ปกครองท้องถิ่นในตำบลป่าเมต อำเภอมืองแพร่ จังหวัดแพร่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.99$, S.D. = 0.57) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ระดับมากทุกด้าน ได้แก่ ด้านวิมังสา (ความ
ไตร่ตรอง) มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.02$, S.D. = 0.61) รองลงมา ได้แก่ ด้านฉันทะ
(ความพอใจ) มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.01$, S.D. = 0.64) และด้านจิตตะ (ความคิด)
มีความคิดเห็นในระดับมาก ($\bar{x} = 4.00$, S.D. = 0.62) และด้านวิริยะ (ความเพียร) มีความคิดเห็นใน
ระดับมาก ($\bar{x} = 3.94$, S.D. = 0.60) ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสอดคล้องกับงานวิจัยของเรื่อง
“ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในยุคไทยแลนด์ 4.0 ตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน
สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดขอนแก่น” ผลการศึกษา พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในยุค
ไทยแลนด์ 4.0 ตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารพบว่า โดยภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
($\bar{x} = 4.43$, S.D. = 0.14) ทำให้ทราบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในยุคไทยแลนด์ 4.0 ตามหลัก

อิทธิบาท 4 มีใจรักและศรัทธาเชื่อมั่นต่อสิ่งที่ทำ มีการพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ และทักษะพื้นฐานต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่ผลสำเร็จ เตือนใจให้มีความอุสาหะเพื่อต่อสู้กับอุปสรรคเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จ และมีพฤติกรรมที่ดีทั้งภายนอกและภายใน เป็นผู้รอบรู้ทันเหตุการณ์บ้านเมืองเป็นปัจจุบัน พัฒนาตนเองให้เป็นผู้รอบรู้เพื่อทันต่อสถานการณ์และการรับรู้ ตื่นตัวและรู้จักใช้นวัตกรรมใหม่ ๆ ส่งเสริมให้มีการใช้เทคโนโลยีมาใช้ในการปฏิบัติงาน และควรทันต่อเหตุการณ์ในยุคไทยแลนด์ 4.0 เพื่อนำมาใช้ในยุคปัจจุบัน (ภัทราวลิย์ ดอกบัว และสุนทร สายคำ, 2563 : 141)

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างหลักอิทธิบาท 4 กับภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้ปกครองท้องถิ่นในตำบลป่าเมต อำเภอมะนัง จังหวัดยะลา โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกอยู่ในระดับสูงมาก ($r = .947^{**}$) ความสัมพันธ์หลักอิทธิบาท 4 กับภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้ปกครองท้องถิ่นในตำบลป่าเมต อำเภอมะนัง จังหวัดยะลา โดยมีความสัมพันธ์สูงมาก กล่าวคือ เมื่อการบูรณาการหลักอิทธิบาท 4 กับภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้ปกครองท้องถิ่นในตำบลป่าเมต อำเภอมะนัง จังหวัดยะลา ส่งผลให้ผู้ปกครองท้องถิ่นที่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้สำเร็จ ลุล่วงตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกับการวิจัยเรื่อง “ประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตตามหลักอิทธิบาท 4 ของสำนักงานสรรพสามิตพื้นที่พิจิตร สาขาบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร” ผลการศึกษาพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างหลักอิทธิบาท 4 กับประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตตามหลักอิทธิบาท 4 ของสำนักงานสรรพสามิตพื้นที่พิจิตร สาขาบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าความสัมพันธ์กันทางบวกหรือมีความสัมพันธ์กันในลักษณะที่คล้ายตามกันเป็นคู่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูงมาก ($r = .820^{**}$) (ปัทมกรนิษฐ์ วงษ์ธัญญกรณ์, พระเทพปริยัติเมธี และอมลวรรณ อบสิน, 2563 : 90)

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า ปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางการเมืองตามหลักพุทธธรรมของผู้ปกครองท้องถิ่นในตำบลป่าเมต อำเภอมะนัง จังหวัดยะลา พบว่า 1. ผู้ปกครองท้องถิ่นยังไม่ได้การพัฒนาที่ตรงตามหน้าที่การงาน ยังไม่สามารถให้ความแนะนำในการแก้ไขปัญหาเวลาที่ประชาชนในชุมชนเกิดปัญหา 2. ผู้ปกครองท้องถิ่นยังขาดทีมงานที่มีความสามารถหลายด้านในการให้คำปรึกษา การแบ่งงานกันทำยังไม่มีชัดเจน การทำงานบางครั้งเป็นการแก้ไขเฉพาะหน้าและยังไม่มีวางแผนในการทำงานที่เป็นระเบียบ 3. การบริหารจัดการงบประมาณของรัฐยังไม่ทั่วถึงแก่ชุมชนมากเท่าที่ควร ยังขาดการวางแผนการทำกิจกรรมร่วมกับชุมชนในการสร้าง

19-20 มีนาคม พ.ศ. 2565 ณ หอประชุมสมเด็จพระมหาธีรราชวิทยาลัยสงฆ์ลำพูน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ความสัมพันธ์ระหว่างกัน เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาชุมชน 4. การปกครองดูแลชุมชนยังไม่มี
มาตรการที่แน่นอนเป็นลายลักษณ์อักษร ยังไม่มีกฎระเบียบที่ใช้ในการดูแลความเรียบร้อยภายใน
ชุมชน ยังมีความขัดแย้งในหน้าที่การทำงานระหว่างผู้ปกครองท้องถิ่นกับผู้นำท้องถิ่นทั้งนี้อาจเป็น
เพราะสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง “การพัฒนาสมรรถนะการบริหารของผู้บริหารเทศบาลตำบลบางละ
มุง จังหวัดชลบุรี” ผลการศึกษา ปัญหาและอุปสรรค เกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะการบริหารของ
ผู้บริหารเทศบาล ตำบลบางละมุง จังหวัดชลบุรี พบว่า ความรับผิดชอบในองค์กรการสื่อสารไม่
สามารถให้ตำแหน่งที่สูงได้ การสื่อสารที่ไม่เข้าใจทำให้การทำงานไม่บรรลุตามเป้าหมาย ผู้บริหารยัง
ขาดวิสัยทัศน์ที่มุ่งสู่ความสำเร็จขององค์กรขาดความกระตือรือร้นไม่เอาจริงเอาจังในการทำงาน ขาด
วิสัยทัศน์ในการตัดสินใจที่รวดเร็วตอบสนองต่อสถานการณ์ ผู้บริหารยังไม่มีความรู้ และเข้าใจในงาน
ขององค์กรขาดประสบการณ์ในการบริหาร ผู้บริหารยังไม่มีมุ่งมั่นพัฒนาตนเองให้มีความรู้และ
ความเชี่ยวชาญในงาน ผู้บริหารยังไม่มีความรู้ในวิชาการและเทคโนโลยีใหม่ ๆ ในสาขาอาชีพของตน
ผู้บริหารยังไม่มีความสามารถทำตามเป้าหมายและการตัดสินใจที่เป็นประโยชน์ต่อองค์กร ไม่มีการ
วางตัวเป็นกลางและเป็นที่ยอมรับของบุคลากร ผู้บริหารยังขาดการกำหนดกลยุทธ์ในการพัฒนาเพื่อ
สร้างสมรรถนะของบุคลากร และผู้บริหารไม่สามารถวางนโยบายและจัดทำแผนกลยุทธ์ที่สามารถ
บรรลุเป้าหมาย ความสำเร็จในองค์กรได้ (อัญชลี กองแก้ว, 2561 : 118)

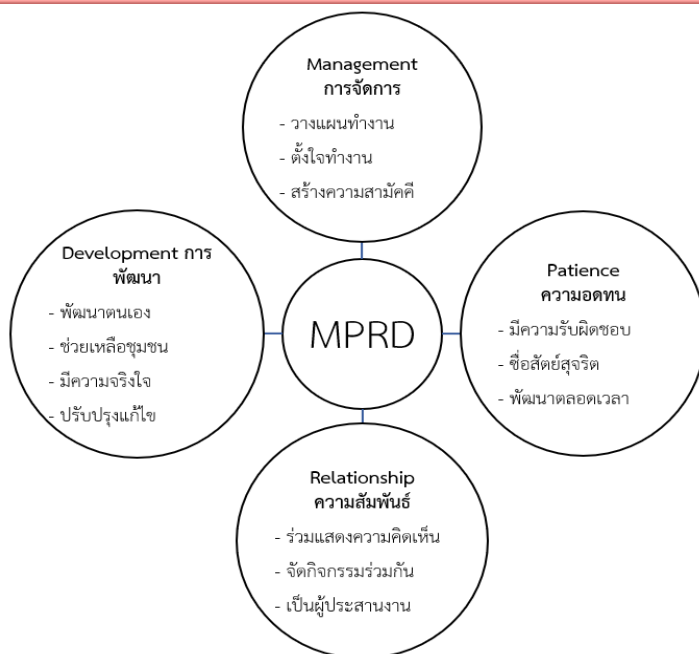
ข้อเสนอแนะ พบว่า 1. ผู้ปกครองท้องถิ่นควรศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการทำงานใน
หน้าที่ของตนเอง และสามารถให้ความรู้แก่ประชาชนในชุมชนได้ เพื่อพัฒนาความเป็นอยู่ของ
ประชาชนในชุมชนให้ดียิ่งขึ้น 2. ผู้ปกครองท้องถิ่นควรความกล้าในการเปลี่ยนแปลงตนเอง เพื่อเป็น
แบบอย่างที่ดี ทำงานมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ให้เกียรติซึ่งกัน
และกัน และเพื่อปกป้องคุ้มครองให้ประชาชนให้อยู่ดีมีสุข ให้มีความปลอดภัย 3. ผู้ปกครองท้องถิ่นควร
มีการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ มีการทำงานที่ยืดหยุ่น มีทีมงานที่มีความสามารถหลากหลาย รับฟัง
ความคิดเห็นจากคนที่มีประสบการณ์ และมีความรู้ความสามารถ 4. ผู้ปกครองท้องถิ่นควรจัดประชุมให้
บ่อยครั้ง เพื่อรับฟังปัญหา และหาแนวทางแก้ไขร่วมกัน สร้างแนวทางปฏิบัติร่วมกันระหว่างผู้นำกับ
ประชาชนในชุมชน โดยมีการทำหลักฐานเป็นลายลักษณ์อักษรเกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติ ทั้งนี้อาจ
เป็นเพราะสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง “ภาวะผู้นำเชิงพุทธของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตำบลห้วยวรม อำเภอดงเจริญ
จังหวัดพิจิตร” ผลการวิจัยพบว่า แนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

ตำบลห้วยร่วม อำเภอดงเจริญ จังหวัดพิจิตร ตามหลักพุทธธรรม ประกอบด้วย ด้านแบบมุ่งเกณฑ์
ควรมีการปฏิบัติงาน โดยยึดระเบียบกฎเกณฑ์เป็นหลักในการทำงานอย่างเคร่งครัดเพื่อให้บรรลุ
เป้าหมายมีการกำหนดนโยบายเป้าหมายทิศทางการปฏิบัติงาน มีการทำงานตามขั้นตอนแบบแผน
ที่ได้วางไว้และ ปฏิบัติงานด้วยความรอบคอบระมัดระวังเพื่อป้องกันความผิดพลาดที่อาจจะเกิดขึ้นได้
ด้านแบบมุ่งงานควรมีการกำหนดวางแผนการปฏิบัติงานล่วงหน้าปฏิบัติงานตามแผนที่กำหนดไว้มีการ
ลำดับความสำคัญของงานที่ทำ และมีการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานเป็นระยะ ด้านแบบมุ่ง
สัมพันธ์ควรมีการปฏิบัติต่อประชาชนด้วยความสุภาพ เอาใจใส่ในทุกข์สุขของประชาชนโดยเท่าเทียม
กัน ปฏิบัติต่อเพื่อนร่วมงานทุกคนเหมือนญาติพี่น้อง มีลักษณะเป็นมิตรกับทุกคนมีลักษณะเป็นนัก
ประสานงานที่ดี และด้านแบบมุ่งประสาน ควรสร้างความสามัคคีร่วมมือร่วมใจกันทำงานมีการ
ส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางความคิด ไม่มีการแบ่งแยกมีความยืดหยุ่นในการตัดสินใจ
มีวิธีการสร้างขวัญกำลังใจให้กับชาวบ้าน และเป็นประชาธิปไตย (พระอธิการธนิธ ธมฺมสาโร (รามโพ),
พระเทพปริยัติเมธี และสมคิด พุ่มทุเรียน, 2563 : 21-22)

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

การนำหลักอิทธิบาท ๔ คือ หลักธรรมแห่งความสำเร็จ ที่เป็นแนวทางการปฏิบัติในการ
ทำงานให้ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ประกอบด้วย ฉันทะ (ความพอใจ) วิริยะ
(ความเพียร) จิตตะ (ความคิด) วิมังสา (ความไตร่ตรอง) มาบูรณาการกับภาวะผู้ทางการเมืองของ
ผู้ปกครองท้องที่ ๔ ด้าน ได้แก่ ด้านรูปแบบสังการ ด้านรูปแบบขยายความคิด ด้านรูปแบบมีส่วนร่วม
ด้านรูปแบบมอบหมายงาน ผู้วิจัยสามารถสังเคราะห์เป็นองค์ความรู้จากการวิจัยได้ MPRD : MODEL
ดังนี้

รายงานสืบจากการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 8 และระดับนานาชาติ ครั้งที่ 1 เรื่อง “พระพุทธศาสนา กับ แนวโน้มโลกยุคใหม่ : วิถีครู
บาศรีวิชัยสู่อารยธรรมร่วมสมัย” “Buddhism and New Global Trends : The Footprint of Khrua Sriwichai Towards
Contemporary Civilization”

อธิบายแผนภาพ

1. M = Management การจัดการ ผู้ปกครองที่ต้องมีการวางแผนทำงานที่ดีเป็นระบบมีความเป็นระเบียบ กำหนดเป้าหมายในการทำงานที่ชัดเจน มีขั้นตอนการทำงานที่เข้าใจง่าย ตั้งใจทำงานให้อยู่กรอบของแผนที่วางไว้ พิจารณาแบ่งงานให้ลูกน้องตามความสามารถไม่มีความลำเอียง สร้างความสามัคคีในการทำงานให้ประชาชนเกิดความศรัทธาในตัวของผู้ปกครองท้องถิ่น

2. P = Patience ความอดทน ผู้ปกครองท้องถิ่นที่ต้องทำงานด้วยความเต็มใจ มีความรับผิดชอบในหน้าที่ ตั้งใจทำงานทั้งต่อหน้าและลับหลัง ทำงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ขยันหมั่นเพียร อดทนต่อปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นระหว่างการทำงาน ช่วยเหลือประชาชนอย่างสม่ำเสมอ และมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ เพื่อนำความรู้มาพัฒนาชุมชนอย่างเต็มความสามารถ

3. R = Relationship ความสัมพันธ์ ผู้ปกครองท้องถิ่นที่ต้องสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับประชาชน ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ร่วมเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหา จัดกิจกรรมที่ให้ประชาชนเข้ามาเป็นผู้ดำเนินการเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน และเป็นผู้ประสานงานระหว่างประชาชนในชุมชนกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาชุมชน

4. D = Development การพัฒนา ผู้ปกครองท้องถิ่นต้องศึกษาหาความเพิ่มเติมในการให้คำแนะนำที่ประโยชน์แก่ประชาชน สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับประชาชน มีความจริงใจในการทำงาน เพื่อชุมชน และช่วยเหลือประชาชนอย่างเต็มความสามารถ มีการตรวจสอบการทำงานเพื่อหาข้อผิดพลาด และยอมรับความผิดพลาดเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการแก้ไข และพัฒนาชุมชนให้ดีขึ้น

สรุป

ภาวะผู้นำทางการเมืองตามหลักพุทธธรรมของผู้ปกครองท้องถิ่นในตำบลป่าเมต อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ เป็นการดำเนินงานของผู้ปกครองท้องถิ่นด้วยความจริงใจ และเต็มใจในการปฏิบัติหน้าที่ มีสนับสนุน และเปิดโอกาสให้เสนอความคิดเห็นได้อย่างอิสระเสรี เปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถตรวจสอบการทำงาน และมีการแต่งตั้งคณะกรรมการไต่ติดตาม เปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีอิสระในการตัดสินใจแก้ไขปัญหา และสนับสนุนให้กำลังใจแก่ผู้ที่ได้รับมอบหมายงาน และชี้แจงการทำงานให้เข้าใจได้

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

(1) ผู้ปกครองท้องถิ่นควรชี้แจงนโยบายในการทำงาน หรือแผนการดำเนินงานของตนเองให้กับประชาชนในชุมชนได้รับทราบทุกครั้งที่ได้รับมอบหมายงาน

(2) ประชาชนในชุมชนควรตั้งคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบการดำเนินงานของผู้ปกครองท้องถิ่น เพื่อให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ การวางแผน กระบวนการดำเนินงาน ผลการดำเนินงาน ว่าตรงตามเป้าหมายที่ตั้งไว้หรือไม่

(3) ผู้ปกครองท้องถิ่นควรประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่าง ๆ หรือชักชวนให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการประชุมต่าง ๆ ได้ทราบอย่างทั่วถึง

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

(1) ผู้ปกครองท้องถิ่นควรเป็นผู้นำในการลงมือทำงานอย่างจริงจัง และเป็นแบบอย่างให้กับประชาชน แสดงความรู้ความสามารถเต็มที่ในการพัฒนาชุมชนให้ดีขึ้น

(2) ผู้ปกครองท้องถิ่นในตำบลป่าเมต อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ควรเข้าร่วมอบรมพัฒนาภาวะผู้นำที่กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทยจัดขึ้น เพื่อเสริมสร้างทักษะการเป็นผู้นำทางการเมืองให้มีวิสัยทัศน์มากขึ้น

(3) ผู้ปกครองท้องถิ่นควรให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นในการจัดกิจกรรมอบรมพัฒนาด้านต่าง ๆ เพื่อให้เข้าถึงความต้องการประชาชนในชุมชนให้ได้มากที่สุด

3. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

(1) ควรศึกษาการสร้างแรงจูงใจให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของผู้ปกครองท้องถิ่นในเขตตำบลป่าเมต อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่

(2) ควรศึกษาความไว้วางใจทางการเมืองของผู้ปกครองท้องถิ่นในการบริหารจัดการชุมชนในตำบลป่าเมต อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่

(3) ควรศึกษาสภาพปัญหา และอุปสรรคในการทำงานของผู้ปกครองท้องถิ่นในการสร้างความร่วมมือกับประชาชนในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาต่อไป

References

- จักรี ศรีจารุเมธีญาณ และพระณัด วทณโน. (2561). ภาวะผู้นำกับการพัฒนาชุมชน. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร*, 6 (พิเศษ) 527 : 538.
- เทศบาลตำบลป่าเมต. (ออนไลน์). แหล่งที่มา: <https://www.pamat.go.th/event.html> (13 มีนาคม 2564).
- นิตยา กันยะมี. (2560). ภาวะผู้นำของผู้บริหารเทศบาลตำบลวังหงส์ อำเภอเมือง จังหวัดแพร่. *วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ปัทมกรนิษฐ์ วงษ์ชัยบุญกรณ. พระเทพปริยัติเมธี และอมลวรรณ อบสิน. (2563). ประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตตามหลักอิทธิบาท ๔ ของสำนักงานสรรพสามิตพื้นที่พิจิตร สาขาบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร. *วารสารวิจัยวิชาการ*. 3 (1) 85 : 96.

พระอธิการธนิต ธรรมสาโร (รามโพ). พระเทพปริยัติเมธี และสมคิด พุ่มทุเรียน. (2563). ภาวะผู้นำเชิงพุทธ
ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตำบลห้วยร่วม อำเภอคงเจริญ จังหวัดพิจิตร. *วารสารวิจัยวิชาการ*. 3 (2)
15 : 26.

ภัทราวลิย์ ดอกบัว และสุนทร สายคำ. (2563). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในยุคไทยแลนด์ ๔.๐ ตามหลัก
อิทธิบาท ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดขอนแก่น. *วารสาร
สถาบันวิจัยพินลธรรม*. 7 (1) 137 : 145.

วัชรพงษ์ หนูชัย และคณะ. (2558). การศึกษาเปรียบเทียบบทบาทของผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่เทศบาลเมืองต้น
เปา กับ ประธานชุมชนในพื้นที่เทศบาลเมืองแม่ใจ. *วารสารสหวิทยาการวิจัย : ฉบับ บัณฑิตศึกษา*.
4 (3) 85 : 95.

วัลลภ สุขสวัสดิ์, การวิจัยเชิงปริมาณทางรัฐศาสตร์, พิมพ์ครั้งที่ 2, (พิษณุโลก : สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2561), หน้า 76.

อัญชลี กองแก้ว. (2561). การพัฒนาสมรรถนะการบริหารของผู้บริหารเทศบาลตำบลบางละมุง จังหวัด
ชลบุรี. *สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลง
กรณราชวิทยาลัย.

Kongpian, T. Warin. (2018). *Chamrap Sheriff Ubon Ratchathani Province*. Interview, March.